

«Obrint portes: la llengua catalana a la Universitat de Barcelona», una exposició que sintetitza la història recent de la Universitat en el camp de la llengua

ABEL CARRETERO ERNESTO (COMISSARI DE L'EXPOSICIÓ)

El 19 de novembre del 2014 es va inaugurar, al vestíbul de l'edifici històric de la Universitat de Barcelona, l'exposició «Obrint portes: la llengua catalana a la Universitat de Barcelona», promoguda des del Vice-rectorat d'Estudiants i Política Lingüística. En aquest edifici tan singular i tan bell —l'edifici que acompanya sempre la imatge oficial de la Universitat— hi va romandre fins al 16 de desembre. Cal dir, d'entrada, que ha estat la primera exposició que s'organitza des de dins de la Universitat, és a dir, amb la participació tant d'alumnes encara en formació com de professors, la qual cosa pensem que li confereix una peculiaritat especial¹.

El projecte es va començar a gestar al mes de gener, i durant tot l'any, fins ben entrat el mes d'octubre, no es va donar per acabat. Al llarg dels deu mesos que va durar el procés de creació les tasques que es dugueren a terme són ben variades. Tot seguit exposem les principals línies a partir de les quals es va elaborar la mostra.

Primer de tot, cal que responguem a la pregunta de quin era l'objectiu principal de la iniciativa. La resposta és simple: la Universitat de Barcelona (UB), amb més de cinc segles d'història a l'esquena, ha contribuït, sobretot durant la darrera centúria, a la normalització lingüística del català en l'àmbit universitari, un dels més prestigiosos pel que fa a la transmissió del saber i del coneixement. Per tant, mitjançant aquesta mostra s'ha volgut divulgar tot el que ha fet la UB en aquest camp².

Des del punt de vista del contingut, es va optar per dividir l'exposició en diversos àmbits de tipus històric que anessin relatant, cronològicament, el que havia succeït en cada època³. Amb tot, el primer i el darrer àmbits els vam elaborar pensant-los d'una altra manera. Per a introduir la mostra vam convenir que el millor podia ser una explicació que posés

Imatge d'un dels plafons que conté dades sobre el català

en valor les llengües en general. És així com la mostra i la defensa d'una llengua prenen més sentit: posant-les totes en relleu, al mateix nivell.

Per tal de complementar aquesta introducció, vam buscar diversos testimonis que hi donessin més força. Es tractava d'estudiants estrangers de la UB a qui vam preguntar què significa per a ells la seva llengua. Així, doncs, tothom pot identificar-se amb la seva llengua. Finalment, en aquesta part inicial també vam redactar una petita explicació sobre la política lingüística: què és i quins objectius té, ja que és a través de la política que es pot exercir d'una manera efectiva la regulació necessària per a avançar cap a la normalització.

La darrera part consistia en un seguit de dades englobades sota el títol «Els reptes de futur», la qual pretenia mostrar el que s'està fent en l'actualitat en tres àmbits clau del món universitari: la docència, la recerca i l'acolliment. Des d'aquesta realitat vam pretendre crear en els visitants un cert sentiment de curiositat que convidés a la reflexió i que els

1. No volem deixar escapar l'oportunitat d'agrair sincerament la important i decisiva col·laboració de la Generalitat de Catalunya, materialitzada a través de la Direcció General de Política Lingüística i de la Secretaria d'Universitats i Recerca.
2. En aquest sentit, creiem que és important tenir en compte que la UB és la universitat catalana amb un nombre d'estudiants més elevat: més de 60.000 el curs 2013-2014 (el 30% del total de Catalunya), segons dades de la mateixa Universitat.
3. Les etapes històriques en què es dividia la mostra són les següents: principi del s. XX –1939; 1939–1975; 1975–1988; 1988–2003; 2003–actualitat. Ens agradaria justificar els talls en els anys que marquen un canvi d'etapa, però l'espai que necessitem ja excediria el petit resum que pretenem fer amb aquest article.

permetés de treure les seves pròpies conclusions sobre el paper que la UB haurà de tenir en el futur considerant la situació del present. Finalment, també vam incorporar-hi una part més lúdica i participativa, perquè tothom qui volgués pogués escriure en un petit adhesiu quina és la seva paraula preferida en català⁴.

Hi ha altres aspectes que també van tenir un pes destacable i una rellevància especial. Ens referim, sobretot, al fet que en la mostra hi van participar persones provinents de tres disciplines diferents: del camp del disseny i les belles arts —per elaborar-ne la part gràfica i estructural—, del camp de la gestió cultural —per fer-ne la conceptualització i les tasques de comunicació— i del camp de la filologia —per aportar els coneixements sobre la llengua—. Cal dir, doncs, que va ser una tasca duta a terme per un equip transversal i multidisciplinari, cosa que ens ha enriquit profundament a tots.

No voldríem acabar l'article sense donar una explicació del perquè del títol «Obrint portes». Des del primer moment vam intentar transmetre una imatge positiva i optimista de la Universitat i de la llengua malgrat les dificultats que any rere any anem trobant pel camí. En aquest sentit, vam voler posar l'èmfasi, segurament, en la millor de les con-

4. La participació va ser realment molt elevada: més de 700 persones hi van deixar escrita la seva paraula preferida.

El retorn a l'esfera oficial

Amb la mort de Franco es van obrir noves expectatives per a la llengua i la cultura catalanes. De la mateixa Universitat van sorgir diversos moviments i nombroses accions reivindicatives destinades a recuperar l'ús de la llengua catalana en les activitats docents. De fet, l'any 1977 ja es va fer una declaració de l'oficialitat del català a la UB.

seqüències d'aprendre una llengua: que se t'obren les portes —les portes del coneixement, de les persones, del territori, de la història. Perquè obrir les portes del català i obrir-se al català és obrir-se a una nova realitat, a una nova cultura i a una nova societat. ♦

La llengua és l'ànima de la nació

PERE ORTÍS

La llengua que un poble parla, diferent i autòctona, és la raó fonamental perquè aquest poble sigui lliure i amb el seu Estat propi. És irracional la divisió d'Europa en estats artificials, on se sacrifiquen llibertats de pobles i drets humans, en llengua, en identitat, en usurpacions de béns i espoliacions que són un abús que cal eliminar amb justícia perquè hi hagi pau i harmonia.

Catalunya s'apuntala en un fonament sòlid per a forjar la seva independència i crear el seu Estat. És un dret natural, inherent a la naixença, a l'existència i a la voluntat del poble català; allò que els nostres pares han somiat de segles i que sempre han vist eliminat amb crims, guerres i grolleres tergiversacions. Fixem-nos com autors catalans, i fins poetes, ens han dit sempre que la llengua és l'ànima de la nació. Per tant, cal preservar la llengua, reconèixer-li primer nosaltres la seva decisiva importància i enarborar-la com a senyera i títol del nostre dret a la llibertat i a la plena sobirania. Ara aquests són els signes del temps que presideixen en el cel de sobre Europa i que els pobles que parlen la seva llengua i tenen la seva cultura pròpia llegeixen amb anhel i amb esperança. ♦

